

ВІЙНА

«За вбивство – 7 років, за допомогу ЗСУ – 12»: як курортний Бердянськ перетворився на місто-привид із «концтабором»

Дмитро Євчин

10 жовтня 2026, 21:50

Колаж. Бердянці заряджають телефони і павербанки в громадських місцях. Російські силовики затримують містянина

50–55 тисяч людей залишаються в окупованому Бердянську Запорізької області, за розрахунками заступника голови Бердянської державної адміністрації Володимира Сенченка. До початку окупації в курортному місті проживало вдвічі більше жителів. Зараз у Бердянську перебої з водою, немає енергопостачання, під питанням опалювальний сезон взимку. Невідомо, чи зможуть продовжувати навчальний рік школярі й студенти. Російські спецслужби переслідують бердянців

за будь-який прояв українськості. А скандальна колонія №77 перетворилася, зі слів бердянців на катівню чи концтабір. Більше – у розповідях жителів окупованого міста.

Бердянськ. Мітинг проти окупації РФ. 6 березня 2022 року

“ Перебувати на вулиці для людей дуже небезпечно

Володимир Сенченко

Останній масштабний проукраїнський мітинг у Бердянську відбувся 20 березня 2022 року. До цього протягом місяця окупаційна влада полювала на місцевих активістів та патріотів.

«Незаконні затримання, вивезення людей – усе це відбувалося просто без свідків, без очевидців. Людина була – і людини не стало. Де вона, що з нею – невідомо. І це один із тих випадків, коли вона могла потрапити в колонію», – розповідає заступник голови Бердянської районної ради, а нині військовослужбовець ЗСУ **Віктор Дудукалов**.

Нині бердянців випробовують нескінченними перевірками на вулицях і затриманнями.

«Хтось, наприклад, є дружиною учасника АТО, який сьогодні, можливо, несе службу в прикордонних військах. Але статус у нього є, вона не виїхала – і її схопили ФСБівці. Хтось просто не те шукав в ютубі: його зупинили на вулиці представники Росгвардії, перевірили історію пошуку в ютубі чи телеграмі й

побачили, що він там Гордона дивиться, «Новий канал» або що завгодно. «Ага, ти що, ждун?». І все», – каже Віктор Дудукалов.

Бердянськ. Російські військові патрулюють порт

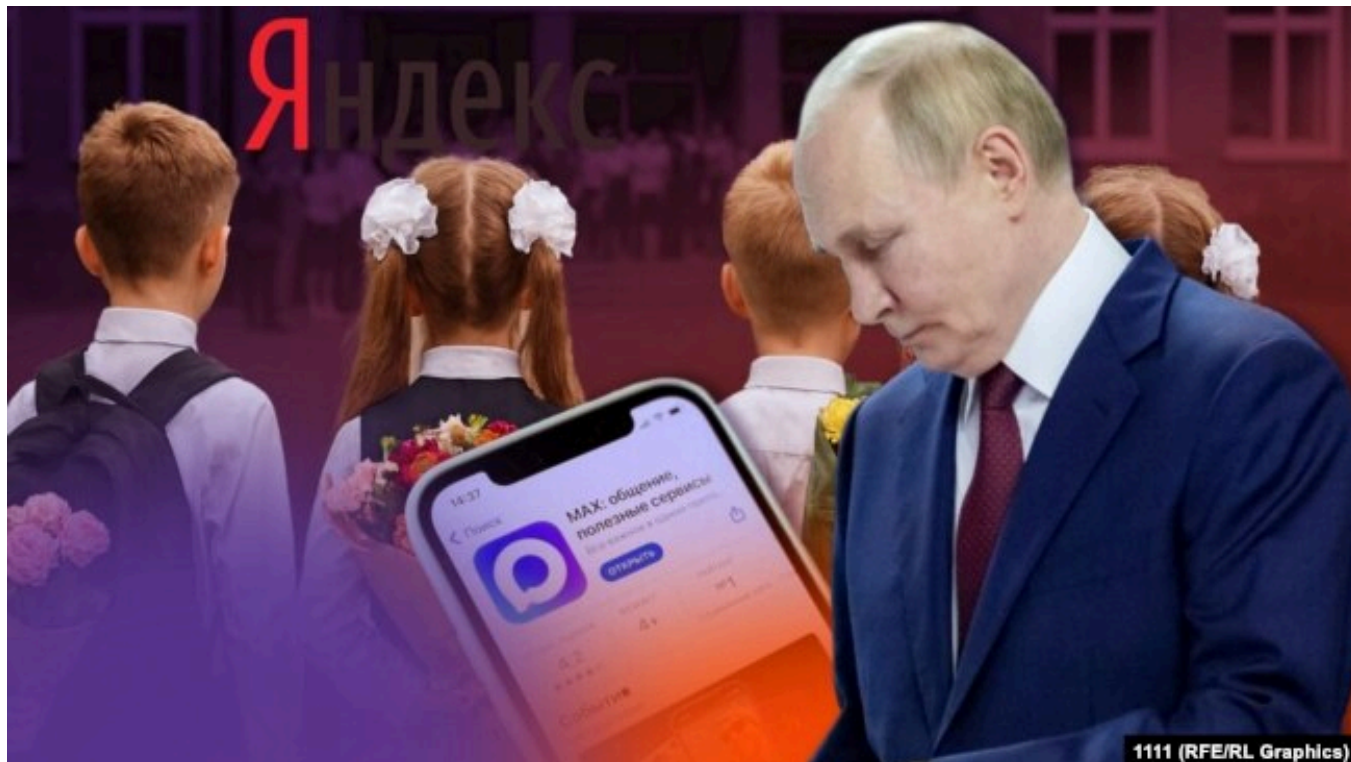
**“ За вбивство можна
отримати 7 років, а за
допомогу ЗСУ – 12**

Григорій

Раніше жваве курортне місто півдня України нині перетворилося на місто-привид. Люди просто бояться виходити зі своїх помешкань, пояснює заступник голови Бердянської державної адміністрації **Володимир Сенченко**.

«На вулиці можуть підійти до людини з обшуком і вимагати мобільний телефон чи смартфон. Якщо там знаходять будь-який український застосунок – наприклад, мобільний банкінг на кшталт «Приват24» чи «Ощад24/7» – або підписку на україномовні телеграм-канали, то можна отримати реальний строк. Тому, на жаль, перебувати на вулиці для людей дуже небезпечно. І таких ситуацій, я хочу сказати, просто сотні», – переконує Сенченко.

Бердянці залякані настільки, пояснює уродженець міста **Григорій**, ім'я якого ми змінили з міркувань безпеки, що на навколополітичні теми або такі, що віддалено стосуються війни, здебільшого навіть анонімно не спілкуються.

Колаж. Російський месенджер «Макс» і Володимир Путін

«Сьогодні, враховуючи, що там повністю обрізають нормальний інтернет і все йде через «Макс» (російський державний месенджер, запущений 2025 року), а для доступу до мережі обов'язково потрібен VPN, люди через введення всіх цих механізмів дуже переймаються. Вони бояться, що їхні дані хтось відстежує чи прослуховує, а їх самих можуть викрити. Тому люди вкрай неохоче розмовляють про всі ці події відкрито. Усе напівприховано: говорять або про природу, або про погоду. У тому-то й справа, що там за вбивство можна отримати 7 років, а за допомогу ЗСУ – 12», – розповідає уродженець Бердянська Григорій.

Зв'язок містян із будь-чим українським у Бердянську ретельно перевіряють російські спецслужби.

“Сьогодні росіяни катують українців теж за національною ознакою

Віктор Дудукалов

«Окупанти підключають телефон до спеціальних програм, відновлюють видалені дані та листування. Вони перевіряють, чим насправді живе людина. А в неї, звісно, справи дуже погані. Адже якщо це патріот, він спілкується з українцями, дивиться український контент, слухає українську

музику чи надсилає світлина родичам. Не дай Боже, якщо десь зафіксовано дим і людина це сфотографувала. На цьому все – за таке можна отримати до 20 років ув'язнення», – каже заступник голови Бердянської районної ради, а нині військовослужбовець ЗСУ Віктор Дудукалов.

Колонія «Топори»: відрубання пальців та СНПК

Багато затриманих і засуджених у Бердянську потрапляють до колонії № 77, яку ще називають «Топори». Задовго до повномасштабного вторгнення РФ ця виправна установа мала дурну славу. Із в'язнями поводитися жорстоко, їх били, а керівництво колонії вимагало гроші. У 2021-му Мін'юст України намагався закрити колонію в Бердянську, але не встиг закінчити процес. Окупаційній владі, розповідають бердянці, вдалося відродити колишню «славу» установи й навіть по-своєму «вдосконалити» процес перевиховання.

Київ. Уродженець Бердянська Іван Карауланов. Вересень 2026 року

«Вони приїхали нас «освободжать», але першим закладом, який запрацював в окупації, стала тюрма. Про що тут взагалі можна говорити? Окупанти запустили в'язницю, яку ще за часів незалежної України закрили після численних скандалів. Тоді цю каральну машину врешті вдалося зупинити. А вони приїхали і просто знову відкрили цей Мордор. Про що ще після цього можна казати?!» – зазначає уродженець Бердянська Іван Карауланов.

“ Ми говоримо не лише про катування, а й про СНПК – сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом

Володимир Сенченко

«Зараз це не просто катівня, це, за моєю особистою оцінкою, – повноцінний класичний концтабір. Тобто те, про що говорили й що відбувалося за Другої світової війни. Це такий самий концтабір із тими ж стандартами; можливо, єдине, чого немає — це газових камер. Тоді нацисти катували

євреїв за національною ознакою. Сьогодні росіяни катують українців теж за національною ознакою. Просто тому, що вони українці. Без жодних причин, без жодних підстав», – каже заступник голови Бердянської районної ради, а нині військовослужбовець ЗСУ Віктор Дудукалов.

Наразі, за його словами, «Топори» – найбільша російська катівня окупованого півдня України.

«Застосовують тортури, коли на геніталії чоловікові ллють воду й підключають електричний струм – влаштовують такий собі «синхрофазотрон» і так далі. І це все там відбувається. Відрубування пальців – взагалі звична справа. А скільки людей просто вивезли на той світ у чорному мішку, тобто закатували до смерті, взагалі нікому не відомо», – розповідає Дудукалов.

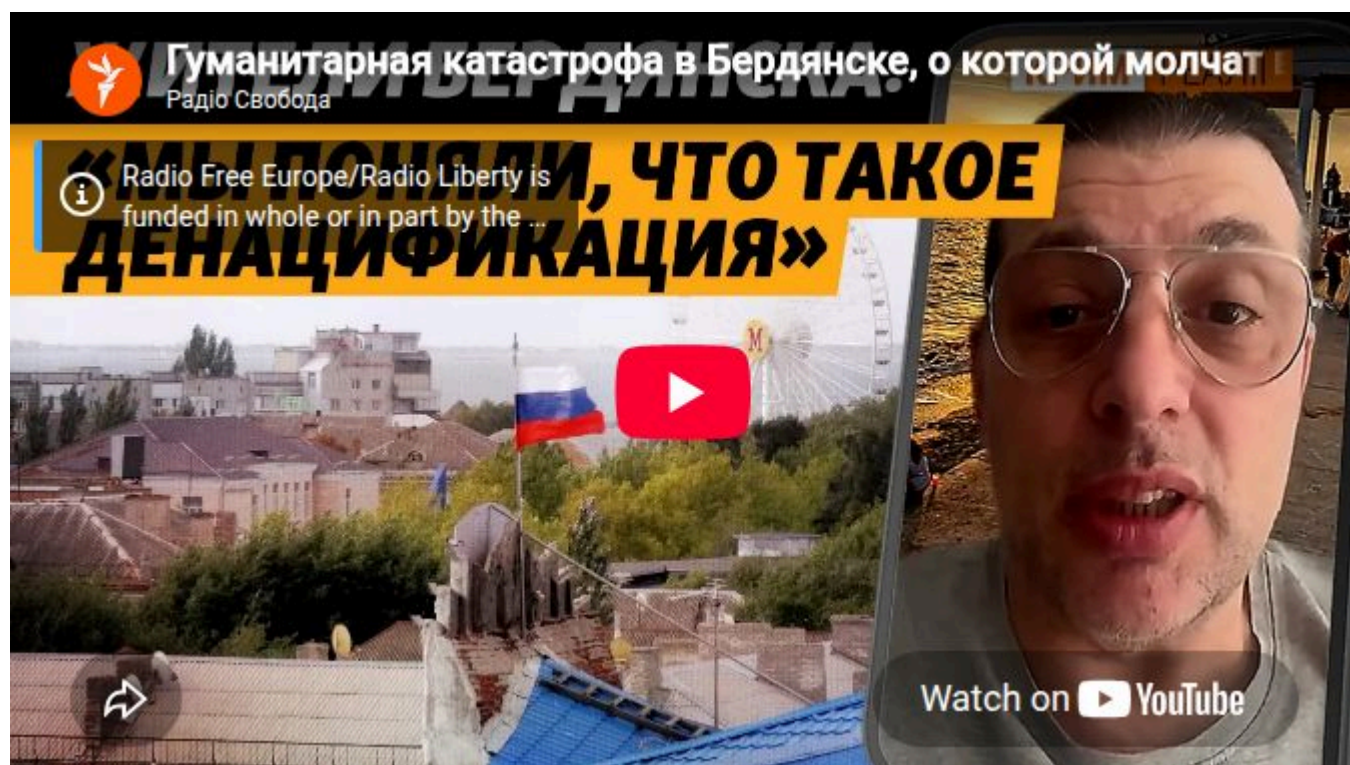

Бердянськ. Виправна колонія №77

«Над людьми там просто знущаються, застосовуючи тортури, зокрема побиття та катування електричним струмом. Санітарні умови в закладі жахливі. Ув'язнені перебувають там по чотири-шість місяців без елементарної можливості прийняти душ чи нормально сходити до вбиральні. Про належне харчування чи будь-яку медичну допомогу взагалі не йдеться», – каже заступник голови Бердянської державної адміністрації Володимир Сенченко.

Бердянська держадміністрація, за його словами, співпрацює з громадською організацією «Шлях вільних», яка об'єднує людей, постраждалих від сексуального насильства у 77-й колонії Бердянська та інших катівнях в окупації.

«Ми говоримо не лише про катування, а й про СНПК – сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом. Важливо акцентувати на тому, що цей злочин «не має статі»: через нього проходять як жінки, так і чоловіки. Це надзвичайно страшні свідчення, і подібних історій, на жаль, сотні й тисячі», – розповідає Володимир Сенченко.

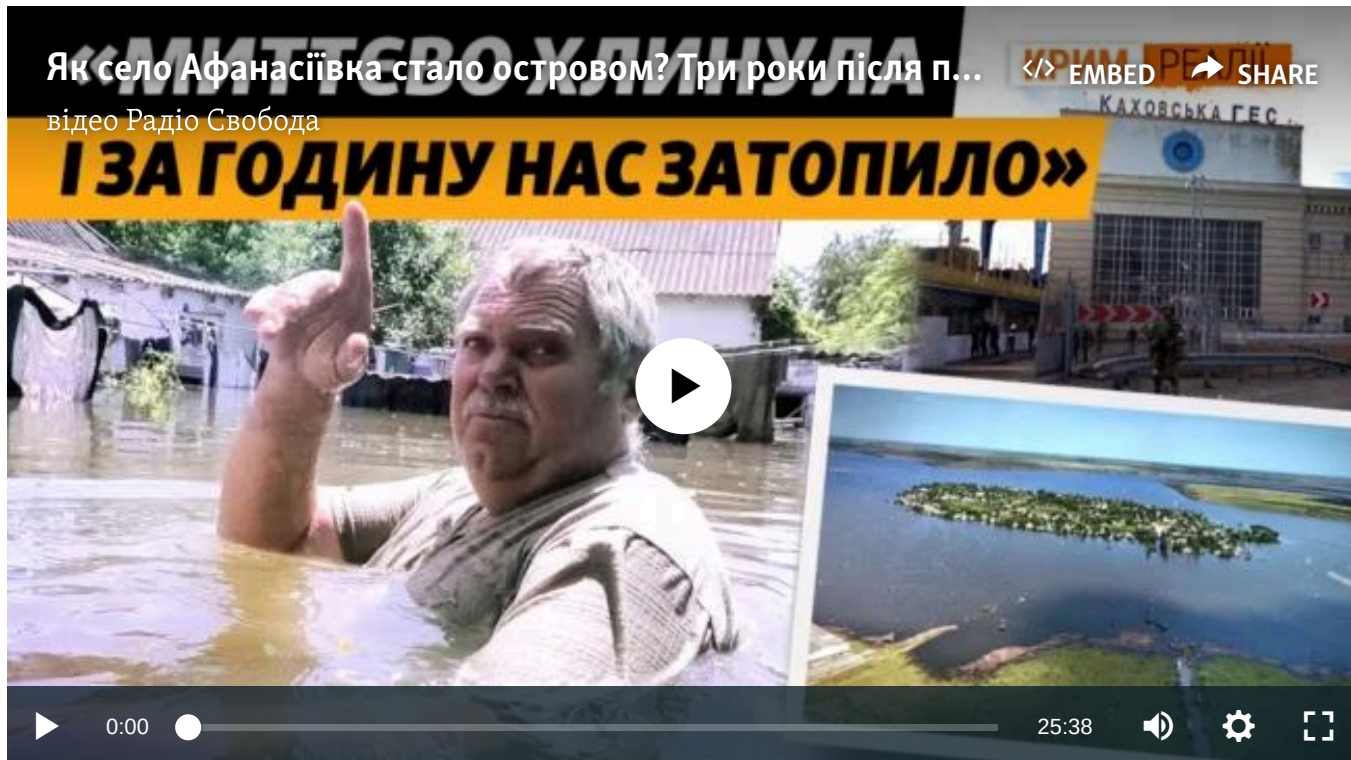
17 вересня в Києві бердянці відзначали День міста. Бердянець і власник бару в Києві Іван Карауланов іронізує: каже, тим часом в окупованому Бердянську культурних заходів буде лише два – відключення води й електроенергії. Зак його словами, йому шкода, що земляки змушені переживати таке у рідному місті.

↓ ЗАВАНТАЖИТИ ✓

↓ ЗАВАНТАЖИТИ ✓

↓ ЗАВАНТАЖИТИ ✓

Дмитро Євчин

Старший телевізійний журналіст-кореспондент проекту Радіо Свобода **Крим.Реалії** з 2018 року. Починав роботу спортивним кореспондентом у 2006 році. Після 2014-го став журналістом-міжнародником. Працював на лінії фронту, під час одного з журналістських відряджень знімальна група Крим.Реалії потрапила під обстріл і Дмитро отримав поранення.

Україна

Світ

Політика

Суспільство

Війна

Крим.Реалії ТБ

Крим